

وزارت و دیوان سالاری ایرانی در عصر اسلامی

دکتر سید صادق سجادی

www.ketab.ir

سرشناسه	سجادی، سید صادق، ۱۳۳۳-
عنوان و نام پدیدآور	وزارت و دیوان سالاری ایرانی در عصر اسلامی / تألیف دکتر سید صادق سجادی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات دکتر محمود افشار با همکاری انتشارات سخن، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۷۴۰ ص.
فروست	مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشار یزدی؛ شماره ۲۵۰.
شابک	گنجینه اسناد و تاریخ ایران؛ ۷۴.
۹۷۸-۶۲۲-۶۴۴۱-۵۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیا.
موضوع	بوروکراسی -- ایران -- تاریخ.
موضوع	Bureaucracy -- Iran -- History
موضوع	وزیران -- ایران -- تاریخ.
موضوع	Ministers -- Iran -- History
رده بندی کنگره	DSR ۱۱۷۶
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۷۱
شماره کتابشناسی ملی	۶۱۱۱۶۸۲

وزارت و دیوان سالاری ایرانی در عصر اسلامی

تألیف دکتر سید صادق سجادی

گرافیسٲ، طراح و مجری جلد کاوه حسن بیگلر

حروفچینی و صفحه‌آرایی زینب نورپور جویباری

لیتوگرافی صدف

چاپ متن آزاده

صحافی حقیقت

تیراژ ۱۱۰۰ نسخه

چاپ دوم ۱۴۰۳

ناشر

انتشارات دکتر محمود افشار

خیابان ولی‌عصر، بالاتر از پارک‌وی، خیابان عارف‌نسب، کوی دبیرسیاقتی (لادن)، شماره ۶

تلفن: ۲۲۷۱۷۱۱۴ دورنما: ۲۲۷۱۷۱۱۵

با همکاری انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان وحید نظری، پلاک ۴۸

تلفن: ۵-۶۶۹۵۳۸۰۴ دورنما: ۶۶۴۰۵۰۶۲

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۵-۶۶۹۵۳۸۰۴

تکمله سوم

کتابی که با بودجه این موقوفات طبع و توزیع می شود باید کاملاً منطبق با نیت واقف و هدف وقفنامه باشد. اگر همه تألیفات و مجموعه هایی که به قلم واقف منتشر شده و یا می شود صد درصد این مطابقت را ندارد به سبب این است که واقف قصد چاپ آنها را با مال خود داشت، ولی زمانی که دارایی خود را وقف عام مخصوصاً برای انتشارات کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود را هم که دارای همین جنبه هاست به عهده بنیاد واگذار کرد.

اما این مجوز آن نیست که تألیفات دیگر را هم از هر نوع که باشد و برسد چاپ نماید. کتب نظم و نثری از گذشتگان یا آیندگان با بودجه آن چاپ خواهد شد که هدف غایی واقف را که ترویج زبان دری و تحکیم وحدت ملی ایران است در برداشته، کتابی که بویی از ناحیه گرایی و جدایی طلبی و حکایت از رواج زبان های خارجی به قصد تضعیف زبان دری و دیگر چیزهای تفرقه آمیز و روش ها و سیاست های فتنه انگیز داشته باشد نباید با بودجه این موقوفات طبع و توزیع شود.

نکته دیگر آنکه چون شاید برای چاپ کتب و فرهنگ نامه فارسی که دایره مانند یعنی انسیکلوپدی باشد و تاریخ کامل ایران که اوراق زیاد و هزینه بیشتر دارد، درآمد ماهیانه بنیاد کفاف خرج آنها را ندهد می توان با اندوخته بانکی این موقوفات چاپ نمود، به شرط آن که اجازه واقف در زمان حیات و موافقت شورای تولیت بعد از ممات یا هرکس و دستگاهی که قانوناً قائم مقام آنهاست باشد.

در تکمله دوم یادداشت واقف، منتشره در جلد سوم افغان نامه نگاشتم که کتب و رسالاتی که با بودجه این موقوفات چاپ می شود باید منزّه باشد از تحریکات سیاسی، مخصوصاً آلوده نباشد به اغراض سیاسی خارجی در لفافه پژوهش تاریخی و ادبی ایران شناسی... و در پایان آن تکمله افزودم بیم داشتم که مبادا چنین رسالاتی سال ها بعد از ما نخواست و ندانسته، به وسیله این بنیاد چاپ شود. پس لازم بود که در این یادداشت تذکری داده شود... عمده مخاطب این یادآوری ها بنیاد موقوفات خود ماست نه مؤسسات انتشاراتی دیگر که هر یک روش خاص خود را دارد و مداخلتی در کار آنها نداریم.

تا زمانی که نویسنده این سطور متولی هستم و فرزند دانشمند من، ایرج افشار که به رموز نویسندگی کاملاً آگاه می باشد سرپرست انتشارات این بنیاد است، موجبی برای نگرانی نخواهد بود و بعد از ما هم امید است که این روش ادامه یابد. ان شاء الله

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۷
دیوانها، مناصب، اصطلاحات.....	۱۹
ایرانیان از دبیری تا وزارت.....	۲۱
دیوان خاتم.....	۶۳
دیوان اشراف.....	۷۳
دیوان زمام.....	۸۵
دیوان سپاه (جیش).....	۹۳
دیوان عرض.....	۱۰۹
بیت المال و دیوان بیت المال.....	۱۱۹
اقطاع، سیورغال، تیول، ادرار.....	۱۴۹
حسبت و دایره احتساب.....	۲۱۳
جامگی.....	۳۰۷
نگاهی به عنوان امیرالمؤمنین.....	۳۱۹
جهنند.....	۳۲۷
بُندار.....	۳۴۳
استاد الدار.....	۳۴۹
احداث.....	۳۶۱
اتاوه.....	۳۷۱
اَنّار.....	۳۷۷
الْجاء.....	۳۸۳

وزیران..... ۳۸۵

برمکیان..... ۳۸۷

احمد بن ابی خالد احول..... ۴۳۳

ابراهیم بن ذکوان خرائی..... ۴۳۹

اسماعیل بن بلبل..... ۴۴۳

خاندان ابن خاقان..... ۴۴۷

حسن بن سهل..... ۴۶۵

حامد بن عباس..... ۴۷۷

خاندان ابن جراح..... ۴۸۹

خاندان ابن قرات..... ۵۱۳

مُهَلِّیان..... ۵۴۳

خصیی..... ۵۸۱

ابوطاهر محمد بن یحیی..... ۵۹۱

ابوالحسن مغربی..... ۵۹۷

آل ماکولا..... ۶۰۳

خاندان ابن جَهِیر..... ۶۱۱

الافضل بن بدر الجمالی..... ۶۲۳

ابوالحسن علی بن سلار..... ۶۳۳

الافضل کُتِیفات..... ۶۳۷

ابوالقاسم علی بن طراد..... ۶۴۱

خاندان ابن صدقه..... ۶۴۵

علاءالدین عظاملک جوینی..... ۶۵۳

شمس الدین محمد جوینی..... ۶۶۳

جلال الدین محمد دوانی..... ۶۷۱

نمایه..... ۶۹۷